

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ДЕРЖАВНИЙ ЗАКЛАД
«ПІВДЕННОУКРАЇНСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ ПЕДАГОГІЧНИЙ
УНІВЕРСИТЕТ ІМЕНІ К. Д. УШИНСЬКОГО»**

**ОДЕСЬКИЙ ПРИВАТНИЙ
ЗАКЛАД ОСВІТИ
«ТІКВА-ОР САМЕАХ»**

**СУЧАСНІ ПРОБЛЕМИ
НАВЧАННЯ І ВИХОВАННЯ**

Збірник наукових праць

**Одеса
2022**

УДК 371
ББК 74

Ухвалено Вченою радою
Державного закладу «Південноукраїнський національний
педагогічний університет імені К.Д. Ушинського»
Протокол № 8 від 24.03.2022 р.

Рецензенти:

доктор педагогічних наук, професор Черненко Н.М.
кандидат педагогічних наук Рищак Н.І.

Сучасні проблеми навчання і виховання : збірник наукових праць
/ Упорядник І.О. Бартенєва. Одеса, 2022. Лютий. 220 с.

У збірнику наукових праць розглядаються актуальні питання сучасної педагогічної науки. Матеріали стануть у нагоді для викладачів закладів вищої освіти, здобувачів вищої освіти, аспірантів, педагогічних працівників закладів загальної середньої освіти

*ДЕРЖАВНИЙ ЗАКЛАД
«ПІВДЕННОУКРАЇНСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ ПЕДАГОГІЧНИЙ
УНІВЕРСИТЕТ ІМЕНІ К.Д. УШИНСЬКОГО»
ОДЕСЬКИЙ ПРИВАТНИЙ ЗАКЛАД ОСВІТИ «ТІКВА-ОР САМЕАХ»*

© Кафедра педагогіки
Державного закладу
«Південноукраїнський національний
педагогічний університет імені К.Д. Ушинського», 2022
© Одеський приватний
заклад освіти «Тіква-Ор Самеах», 2022

2. Андрущенко В. Філософія освіти XXI століття: у пошуках перспективи. *Філософія освіти*. 2006. № 1(3). С. 6-12.

3. Безрукова В.С. Проективная педагогика: учебник для индустриально-педагог. техникумов и для студентов инженерно-педагогических специальностей. Екатеринбург : Деловая книга, 1999. С.12.

4. Галузинський В. М., Євнух М. Б. Педагогіка: теорія та історія: навчальний посібник. Київ: Вища школа. 1995. С. 35.

5. Волкова Н.П. Педагогіка: навч. посіб. для вузів. Київ : Академія, 2001. С. 22.

6. Скворцова С.О. Професійна компетентність вчителя: зміст поняття. *Наука і освіта*. 2009. №10. С. 153-156.

**РЕАЛІЗАЦІЯ МЕТОДИКИ ЗМІШАНОГО НАВЧАННЯ
ЗА МОДЕЛЛЮ «ПЕРЕВЕРНУТИЙ КЛАС»
НА УРОКАХ ЗАРУБІЖНОЇ ЛІТЕРАТУРИ**

*Риба О.В.,
вчитель зарубіжної літератури
ОПЗО «Тіква – Ор Самеах»*

Школа зараз знаходиться в дуже складному періоді свого існування. Змінюється час, рівень впливу цифрових технологій на людство зростає, сучасність ставить перед освітянами багато проблем і викликів. З одного боку, в світі відбувається інформаційна революція, пандемія, яка охопила всі країни, і, як наслідок, вимушені карантини, дистанційне навчання (до якого вчителі, виявилось, не готові). А з іншого боку, учень XXI століття. Не той класичний підліток, якого детально описав Руссо, а підліток, світогляд якого сформувався під впливом останніх десятиріч. Він знаходиться під впливом комп'ютера, відео, телебачення. Його кумирами є зірки телеекранів, поп зірки, герої серіалів. Батьки та вчителі поступово втрачають вплив на дитину.

Що допоможе нам, вчителям, сформувати освічену, компетентну особистість в такий складний час? Фахівці ЮНЕСКО окреслили параметри життєздатності особистості в сучасному світі. Сучасна людина повинна володіти розвиненим інтелектом, критично мислити та вирішувати проблеми, мати інформаційну культуру як вміння орієнтуватися в безлічі інформаційних потоках, обробляти, відбирати, аналізувати, зберігати та плідно використовувати інформацію; знаходити соціально прийнятні засоби самореалізації, бути здатними знаходити баланс особистісних інтересів та інтересів навколишнього світу, бути комунікабельним та готовим до співпраці, постійно прагнути змін, вміти адаптуватися, бути самостійним та ініціативним, психологічно та соціально стійким. Отже, до сучасної людини дуже серйозні вимоги. Чи здатна школа з її класичною класно-урочною системою, яка була прогресивною протягом кількох століть поспіль, задовольнити потреби суспільства в освіті? Чотириста років класичний вчитель входив в класичний клас і починав класичний урок, який проходив по одному сценарію: перевірка домашньої роботи, пояснення нової теми, закріплення... Але з'явився комп'ютер - і хлинула стрімка хвиля інформації. Кожна дитина сьогодні має гаджет і вільний доступ до Інтернету. Тому класичному вчителю довелося бігти щосили, щоб хоча б не відстати від потягу. Чи є потреба говорити про те, що треба перегнати, рухатися вперед? Тому виникає питання, чи можемо ми вчити дітей так само, як вчили вчора? Чи правильно сьогодні вчителю добувати знання та передавати їх учневі, а учню пасивно їх приймати? Зараз всі впевнені, що у сучасній школі для сучасного учня необхідно створювати новий, зовсім інший освітній простір, який зробив би із дитини-пасивного *поглинача* знань дитину-активного *добувача* знань. А вчителю трансформуватися з *транслятора знань* в *порадника*, партнера, організатора, помічника.

Отже, для того, щоб рухатися далі, необхідні зміни в освітньому процесі. Сучасна освіта повинна бути направлена на пошук нових ефективних способів навчання, які б поєднали в собі традиції (класно-урочну ніхто не відмінє,

вона має дуже багато плюсів) та інновації, які повинні зробити процес навчання більш ефективним і продуктивним, а також підвищити інтерес учнів до процесу освоєння матеріалу і формування ключових компетентностей, як того потребує Нова школа.

Років 40 тому в наших школах активно впроваджувався метод випереджаючого навчання, який давав досить позитивні результати. Вчителі - словесники досі успішно використовують його (наприклад, на літо разом зі списком літератури я пропоную дітям вести щоденник читача, де вони можуть записувати свої спостереження, виконувати цікаві завдання, запропоновані вчителем, за змістом твору). Але основне джерело інформації при випереджувачому навчанні – художній текст, підручник, іноді – додаткова література. Раніше це була дуже перспективна інновація. Але в час інформаційної революції цього вже замало. І тому сьогодні все частіше говорять про абсолютно іншу, не схожу на класичну, модель навчання, коли вдома учні вчать теоретичний матеріал, а на уроці – закріплюють його, виконуючи вправи та завдання. Мова йде про *Flipped Learning* - «*Перевернуте навчання*».

Засновник перевернутого навчання – С. Хан. У 2004 році він почав записувати навчальні відео для своєї молодшої родички з іншого штату і відправляти їх за допомогою Інтернету. Згодом створив «Академію Хана» - ресурс з короткими відеолекціями з різних дисциплін, який існує досі і користується популярністю серед дитячої та дорослої аудиторії.

Вчителі хімії А. Самс і Д. Бергман із США у 2007 році реалізували цю модель через впровадження в практику педагогічної моделі змішаного навчання «Перевернутий клас» (Flipped Class).

Які проблеми у викладанні свого предмету змусили їх «перевернути» саму подачу навчального матеріалу?

Спочатку їх увага була зосереджена на учнях, які в силу різних обставин не могли відвідувати школу. Вони почали записувати свої уроки (лекції) на відео та розміщувати в Інтернеті. Відсутні на уроці діти могли переглянути

той матеріал, який створили вчителі, і коли виходили в школу, то продовжували навчатися без прогалин, невивченого матеріалу. Згодом А. Самс і Д. Бергман побачили, що їх лекції передивляються не тільки діти, які не відвідують школу, а й усі інші. А до 2012 року їх сайт Flipped Learning Network Ning відвідувало майже 28000 користувачів.

Згодом вони зрозуміли, що головне - це не створення відеоуроку, а робота в класі над практичним засвоєнням матеріалу. Це ключ до успіху кожного учня: теорію відпрацювати вдома, переглядаючи відеоматеріали, підготовлені вчителем, а на уроці – практично засвоювати теорію.

А. Самс і Д. Бергман написали книгу «Переверніть свій клас: охопьте кожного учня в кожному класі кожен день», у якій вони розповіли про особливості цієї технології та її можливості [1].

2012/2013 рр. в Каліфорнії почався експеримент по впровадженню «Перевернутого навчання», який показав досить позитивні результати. За матеріалами цього експерименту вийшла стаття («Розширений огляд перевернутого навчання», автори - професори Г. Мадда, Д. Ярбро, К. Арфстром, К. Маккайн, П. Маккайн), в якій були виведені підсумки експерименту і вперше дано визначення терміну "Flipped Learning" («Перевернуте навчання»).

«Перевернуте навчання» - це педагогічний підхід, при якому пряме навчання переходить від групового простору навчання до індивідуального навчального простору, а отриманий груповий простір перетворюється на динамічне, інтерактивне середовище навчання, де вихователь орієнтує учнів, коли вони застосовують поняття та творчо беруть участь у вивченні теми [2].

Основу моделі «Перевернутого навчання» складають психологічна та педагогічна складові.

По-перше, є візуальний зміст, який дає можливість краще і на триваліший час запам'ятати матеріал. По-друге, активно використовується урочний час для реалізації пізнавальної діяльності (обговорення, робота в групах, рішення практичних завдань, диспути, захист проєктів тощо) [3].

Перевернуте навчання досить новий винахід педагогіки (15 років), і тому у вчених ще немає єдиного визначення. У психолого-методичній літературі його визначають і як педагогічна технологія, і як педагогічна модель, і як технологія змішаного навчання, і як форма активного навчання тощо.

Педагогічний словник стверджує, що перевернуте навчання - це *форма активного вивчення*, а «Перевернутий клас» - принцип навчання.

Вікіпедія надає визначення «Перевернутому класу» як *принципу* навчання, за яким основне засвоєння нового матеріалу учнями відбувається вдома, а час аудиторної роботи виділяється на виконання завдань, вправ, проведення лабораторних і практичних досліджень, індивідуальні консультації вчителя тощо [5].

Всі діти вчаться по-різному, у кожного свій темп, свої можливості щодо сприйняття матеріалу. На звичайному уроці вчитель змушений «усереднити» дітей, що не дає можливості здійснювати індивідуальний підхід. Як результат: сильні учні нудьгують, слабкі – «відключаються», тому що не встигають за поясненнями вчителя. В середньому із 100% наданого матеріалу на уроці засвоюється не більше 30%. Тому домашнє завдання часто перевантажене, а дитина залишається з навчальними проблемами наодинці вдома. Що робить слабкий або середній учень в такій ситуації? Правильно, загортає зошит, в кращому випадку розгортає «ГДЗ». І, як наслідок, домашня робота не виконана або списана, тема не засвоєна.

Отже, треба вивільнити час на практичне засвоєння матеріалу уроку. В наш час глобалізації є безліч можливостей отримати будь-яку інформацію, мати інтерактивний зв'язок з учителем. Тому сьогодні «flipped-classroom» («Перевернутий клас») саме та модель навчання, яка в умовах активного розвитку дистанційних освітніх технологій, вільного та масового доступу до мережі Інтернету, карантинних обмежень дає можливість вчителю здійснити індивідуальний підхід, дитині – вчитися самостійно, отримуючи задоволення від цього (створення ситуації Успіху).

Ця модель змінює структуру уроку. З класичної моделі вилучаються пояснення нової теми, на яку зазвичай витрачається 2/3 уроку. Новий навчальний матеріал вивчається дітьми вдома, самостійно. Учитель пропонує своїм учням переглянути підготовлений до уроку навчальний матеріал. Це може бути текстовий матеріал або відеолекція, яку підготував учитель або яку він рекомендував з інших Інтернет-ресурсів. Діти можуть переглянути навчальний матеріал у зручний для них час, декілька разів, зупинитися, переключитися на іншу діяльність, а потім знову повернутися до матеріалу уроку. Тобто працювати в звичному для них темпі. Потім учні виконують нескладні (можливо, тестові) завдання на закріплення, записують питання за матеріалами теми, які були для них складні і які потребують пояснення на уроці. А час уроку відводиться на практику: обговорюються і пояснюються цікаві або складні моменти теми. Як бачимо, домашня та класна роботи міняються місцями, хоча учитель присутній під час усієї роботи учня. На уроці він організовує активну практичну діяльність учнів (диспути, обговорення, тренувальні вправи, перевірка якості засвоєння навчального матеріалу), а коли учень готується до уроку вдома, у нього в руках результат роботи вчителя: ретельно відібраний, підготовлений до сприйняття саме цієї вікової аудиторії навчальний матеріал.

Так, від учителя вимагається вдвічі більше роботи. Але практика доводить, що такий вид діяльності дає позитивні результати.

Досвід роботи показує, що групова робота, де учні можуть співпрацювати та взаємодіяти між собою у практичній діяльності, забирає багато часу, якщо урок будується за традиційною схемою, і більш «компактно», злагоджено та результативно, якщо використовую модель «Перевернутого класу». З'являється час для організації індивідуальної траєкторії навчання з урахуванням потреб кожного окремого учня. Учень вчиться бути відповідальним за своє навчання, самостійно оволодівати знаннями, підвищується рівень мотивації учня. Отже, і для дитини у використанні цієї моделі є багато плюсів.

Якщо традиційна схема уроку пропонує наступну модель взаємодії вчителя та учня



Освітня модель «flipped-classroom» пропонує зовсім інший розподіл ролей на уроці



Перевернутий клас – це освітня концепція, де типова подача інформації у вигляді лекції та домашнього завдання переставлено місцями. Ось як це відбувається: у традиційній системі викладання на уроці учні ознайомлюються з новим матеріалом, запам'ятовують його шляхом повторення, а поза межами класу, тобто самостійно вдома, вони аналізують вивчений матеріал та застосовують в типових ситуаціях, використовують разом з попередньо набутими знаннями. Натомість концепція «Перевернутий клас» перевертає все з ніг на голову. Удома замість домашньої роботи учні готуються до занять, використовують відео, аудіо, текстові документи, що за темою для них підготував учитель та розмістив на своєму ютуб каналі, або відправив в групу в вайбер. Тому тепер в класі учні аналізують матеріал, обговорюють складні моменти з викладачем, використовуючи нові знання, працюючи в парах або групах, працюють над проектами. Тобто в класі діти мають максимум практики, та майже 80 відсотків роботи на уроці – це комунікація.

На сьогодні дослідження щодо впровадження перевернутого навчання в практику середньої школи майже відсутні. Виникає безліч питань методологічного характеру. Як будувати урок? Як оцінювати учнів? Як контролювати процес навчання? Як мотивувати до набуття знань самостійно?... Питань багато, але перші кроки потрібно робити. Не можна перейти відразу на нову модель. Та й не потрібно. Перехід повинен бути поступовий, не треба відразу відмовлятися від класно-урочної системи

навчання. Треба орієнтуватися на підготовленість учня до самостійної роботи, на навчальний матеріал (є теми, які не бажано давати на самостійне вивчення).

Отже, перед тим, як взяти цю модель навчання (а вона має багато переваг), необхідно з'ясувати, які види «Перевернутого класу» існують у світовій практиці

Види «перевернутого класу»	Учень	Учитель
Типовий перевернутий клас (The Standard Inverted Classroom)	отримує домашнє завдання, яке передбачає перегляд відеолекцій, ознайомлення з матеріалами, що стосуються теми наступного уроку, під час якого на практиці застосовує отримані теоретичні знання	Має додатковий час для індивідуальної роботи з кожною дитиною
Сфокусований на демонстрації перевернутий клас (The Demonstration-Focused Flipped Classroom).	сприймає і аналізує продемонстровану діяльність, а потім виконує певні дії у власному темпі – так, як йому зручно.	демонструє необхідну діяльність
Псевдоперевернутий клас (The Faux-Flipped Classroom).	дивиться відео на уроці й після цього виконує відповідні завдання.	надає індивідуальні консультації кожному учню.
Орієнтований на дискусію перевернутий клас (The Discussion-Oriented Flipped Classroom)	отримує завдання переглянути певні відеоролики або матеріали інтернет-ресурсів.	організовує обговорення отриманої інформації.
Груповий перевернутий клас (The Group-Based Flipped Classroom).	спонукає вчитися один в одного, пояснювати однокласникам відповіді, ефективні способи отримання інформації, проведення наукового дослідження; працюють разом над певною науковою проблемою.	Об'єднує учнів в групи, координує групову роботу учнів
Зміна ролей, або «Перевернутий»	Самостійно створює відео для перевернутого класу	стежитиме за тим, як буде

вчитель (Flipping The Teacher).		організовано процес навчання, як буде представлена інформація, і надаватиме у разі необхідності допомогу.
Віртуальний перевернутий клас (The Virtual Flipped Classroom).	процес навчання відбувається дистанційно	пропонує дітям матеріал для перегляду, видає практичні завдання, консультує онлайн, проводить тестування і виставляє підсумкові оцінки.
Мікроперевернутий клас (<i>Micro Flipped Classroom</i>).	Дома опрацьовує самостійно короткі відеолекції в якості навчального матеріалу та вирішує короткі завдання. Іншу частину лекції і завдань слухає та виконує протягом класного часу.	Координує, консультує, демонструє необхідну діяльність

Кожна з цих моделей має свої особливості. Наприклад, віртуальний перевернутий клас більше підходить для учнів старших класів і використовується під час карантину у школі. Псевдоперевернутий клас використовується, коли вчитель невпевнений у тому, що всі діти будуть готуватися вдома до уроку. Сфокусований на демонстрації перевернутий клас підходить для уроків біології, хімії, фізики. А орієнтований на дискусію - для уроків літератури, мови, історії.

Щоби визначитися, як краще «перевернути» клас, треба з'ясувати для себе, що учні мають знати в результаті такого навчання, чи готові вони отримувати знання самостійно, вдома, чи правильно розуміють поставлені задачі.

На жаль, наші діти не звикли працювати самостійно. І вчителі, які вимушено опинилися перед екраном комп'ютера на онлайн-уроках під час карантинів, підтверджують, що якість знань знизилася в результаті того, що діти не опрацьовували матеріал нової теми поза стінами школи. Школа змушує учитися, дім – комфортний простір для відпочинку. А перевернуте навчання змушує все перевернути догори ногами. Дітям складно, учителям теж. Що ж робити?

Починаючи працювати за моделлю фліпкласа, вчитель вибирає мікро перевернутий клас: частину інформації дитина засвоює вдома, частину – на уроці. Це дає мені можливість поступово, «крок за кроком» привчати дітей працювати самостійно, змінити зону комфорту.

Для вчителя, який має намір використовувати «перевернутий клас» у своїй практиці, необхідно дотримуватися правил, без яких не може відбутися такий урок

1. Ретельно відбирайте матеріал, який діти вивчають вдома.
2. Поінформуйте батьків, що ви працюєте за технологією «перевернутого класу», поясніть особливості цієї технології.
3. Враховуйте індивідуальні особливості класу. Дуже важливо оцінити, наскільки діти готові працювати самостійно.
4. Підготуйте навчальні відеоматеріали. Зараз є великий вибір конструкторів навчального відео:

При необхідності можна використовувати вже наявні на різних освітніх платформах навчальні відеоролики.

Не забуваємо, що підручник, навчальний посібник теж ресурс для використання.

5. Якщо готуєте навчальне відео, пам'ятайте: воно повинно бути коротким (не більше п'яти хвилин) і розкривати один аспект теми. Обов'язковим є супроводження кожного навчального відео питаннями, завданнями (наприклад, скласти 2-3 питання за матеріалом). Запропонуйте

дітям вести щоденник уроку (в довільній формі записати конспект або своє ставлення до побаченого/прочитаного).

6. Використовуючи навчальне відео або електронний навчальний ресурс, дайте учням чітку поетапну інструкцію щодо його використання

7. Встановіть короткі терміни виконання завдань.

8. Коли готуетесь до роботи в класі, треба пам'ятати, що ви консультант, помічник, організатор дискусії, експерт. Ваше очне спілкування з дітьми не повинно перетворитися на інструктаж, підготовку дітей до домашньої роботи.

9. Дуже важливий момент – це планування своєї роботи.

Спочатку необхідно спланувати діяльність учня вдома (підготувати матеріал для опанування та усвідомлення). Потім для роботи на уроці раціонально використовувати інтерактивні вправи для застосування та аналізу отриманих раніше знань. Після уроку – запропонувати виконання творчих завдань підвищеної складності, дати оцінку своїм досягненням.

І головне, учитель не повинен забувати, що його роль – це створення такої навчальної ситуації для самостійної пізнавально-дослідницької діяльності, щоб учень був вмотивований, відчував відповідальність за своє навчання. Тільки тоді можна вважати, що вам вдалося перевернути клас.

Мені імponує те, що ця модель може містити інші педагогічні технології, котрі сприяють активізації пізнавальної діяльності учнів, спонукає їх до розвитку дослідницьких умінь. Наприклад, музейні, проєктні, ігрові технології, веб-квести, «ротації» станцій.

Отже, які інструменти фліпкласу дозволяють вдало «перевернути» клас та досягти позитивних результатів?

Це пристрої, програми та сервіси для створення та обробки відео.

Для створення навчального відео в наш час існує досить велика кількість якісних конструкторів:

- canva (https://www.canva.com/uk_ua/stvoryty/video/) - безкоштовна онлайн-платформа для дизайну, за допомогою якої можна створювати відео;

- Онлайн конструктор навчального відео EduCanon (<https://www.educanon.com/>) – безкоштовний сервіс для створення інтерактивного відео. EduCanon дозволяє вчителям створити серію інтерактивних навчальних відеоуроків, використовуючи YouTube і Vimeo відео. Необхідно лише визначити тему і мету уроку та ввести її в рядок пошуку, а платформа шукає відповідні до запиту відео на YouTube і Vimeo.

- Онлайн конструктор інтерактивного відео Zaption (<https://zaption.com/>)

- Veed (<https://www.veed.io/>) – це простий редактор відео для створення відео по-швидкому. Можна додати текст, субтитри, зображення. Відео можна обрізати, змонтувати, прискорити, уповільнити

- Blendspace (<https://www.blendspace.com/lessons/>)– допомагає зручно організувати тематичний матеріал, поділитися ним; допоможе запропонувати завдання за матеріалом та відслідковувати процес виконання завдань

- EdPuzzle (<https://edpuzzle.com/>) – сервер, який допомагає монтувати відео, робити голосовий супровід

Сайти з готовими дидактичними матеріалами для самоперевірки.

Сервіси для конструювання тренажерів, інтерактивних вправ, тестів.

Для того щоб створити ігрову симуляцію, вікторину, використовують тематичні веб-сервіси, портали, освітні сайти:

- JeopardyLabs (www.jeopardylabs.com) – web-сервіс для генерації тематичних вікторин
- ProProfs (proprofs.com) – портал, який забезпечує створення дидактичних матеріалів у ігровій формі
- Zondle (zondle.com) – освітній сайт пропонує створення дидактичних ігор за шаблонами
- Create WebQuest (createwebquest.com) – створення та публікація web-квестів
- Фабрика кросвордів (puzzlescup.com) – генератор кросвордів.

Ще одним із способів перевірки самостійно пройденого матеріалу може стати навчальна платформа Kahoot! Платформа є зручним інструментом для

створення поточного тестування, самостійного навчання та самоконтроля, опитування [4]. Базовий рівень – безкоштовний, але має досить великий спектр можливостей. Є декілька способів її використання. Перший спосіб - домашнє навчання. Вчитель пропонує дітям вдома пройти нескладний тест після того, як вони продивилися навчальне відео або текстовий матеріал за темою. В такому випадку питання та завдання з'являються на екрані комп'ютера або смартфона. Вчитель може встановити дату, термін виконання тесту, після закінчення визначеного часу тест закриється. Учням треба лише перейти зі свого смартфона за посиланням **kahoot.it**, ввести код, який надає вчитель, та своє ім'я. Код генерується під час створення тесту вчителем. Другий спосіб – віртуальний клас. Платформа Kahoot! використовується під час уроку (наприклад, тестові завдання для ротаційних груп на певних станціях)

Приклад застосування Домашній етап уроку «Езоп – легендарний байкар Давньої Греції». Перегляд навчального відео <https://www.youtube.com> Складання тесту за біографією Езопа на платформі **kahoot.it** за наданим кодом. 10 питань, час виконання кожного завдання 20 секунд

Використання YouTube каналу на домашньому етапі уроку.

Наприклад, при вивченні творчості Шолом Алейхема в 7 класі пропоную дітям переглянути навчальне відео, розміщене на моєму ютюб каналі в розділі «Бібліотека». В вайбергрупі класу розміщую посилання на відео <https://youtu.be/JeHh4-tqEIQ>, пропоную переглянути та виконати 10 тестових завдань за змістом навчального відео

Урок за моделлю «перевернутий клас» складається з двох частин: робота вдома, де дитина працює з теоретичним матеріалом, наданим вчителем, та робота в класі.

Учитель записує пояснення нового матеріалу на відео або надає готове навчальне відео з інтернет-порталів; готує текстовий матеріал для учнів, які не мають доступу до Інтернету. Розміщує матеріал на персональному сайті вчителя або YouTube каналі, використовує соціальні мережі (група класу в

вайбері, наприклад). Таким чином, учень в будь-який час може вернутися до матеріалу будь-якої теми, тому що всі матеріали зібрані в одному місці.

Алгоритм роботи вчителя та учня на уроці та вдома.

1. Учитель створює сайт на сервісі Google, на якому розміщує необхідний теоретичний матеріал (навчальне відео, презентація, фрагменти художніх фільмів за вивченим твором, питання або тести за змістом матеріалу), або робить розсилку відеоматеріалів учням (вайбер), або розміщує його у YouTube тощо;
2. Учні в якості домашнього завдання отримують навчальне відео та посилання на освітні ресурси;
3. Учні виконують завдання онлайн, учитель надає індивідуальні онлайн-консультації;
4. Вчитель на уроці залучає до роботи всіх учнів;
5. Урок починається з короткого повторення та дискусії за матеріалами відео або електронних ресурсів;
6. Перегляд і аналіз виконання учнями онлайн-завдань;
7. Опитування учнів для активізації їх уваги;
8. Оцінювання навчальних досягнень учнів

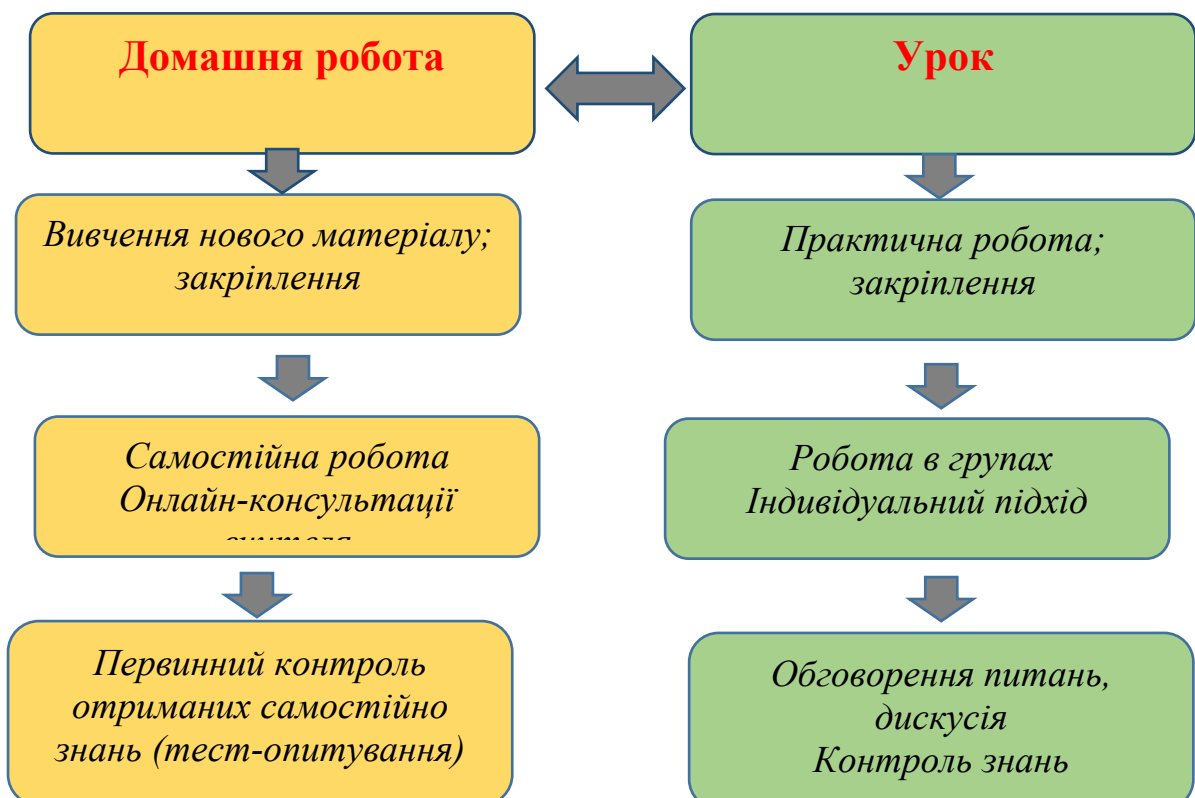


Рис. 1 Алгоритм роботи вчителя за моделлю «Перевернутий клас»

Отже, якщо звернутися до структури уроку, то урок за моделлю «Перевернутий клас» може бути таким

Місце освітнього процесу	Час	Елементи уроку
Вдома	Необмежений	Підготовка дітей до уроку; засвоєння нового матеріалу за наданими відео, текстовими документами; рішення завдань (тести, вікторини, веб-квести тощо); короткий конспект, запис питань, які виникли при самостійному навчанні тощо
На уроці	2	Мотивація. Починається урок з досвіду, а не з оголошення теми Мета: пробудити інтерес до застосування отриманих теоретичних знань на практиці
	10	Закріплення теорії. Актуалізація опорних знань. Перевірка домашнього завдання (перегляд відео, тексту тощо) Пояснення складних питань (якщо є) <i>Форма роботи:</i> тест-опитування; пояснення вчителя
	15	Формування компетентностей. Практичне закріплення вивченого матеріалу: виконання інтерактивних вправ <i>Мета:</i> осмислити досвід через теорію, що отримали <i>Форми роботи:</i> в групах; в парах
	15	Оцінювання. Демонстрація досвіду. Відповіді учнів, оцінювання їх навчальної діяльності Мета: вивчили, осмислили, застосували <i>Форма роботи:</i> захист презентацій, представлення творчих робіт, інсценування, навчання інших («господиня салону»), створення експозицій музею тощо
	3	Дебрифінг – підсумок уроку. Рефлексія Опитування учнів, що було ефективно на уроці, що - ні, які побажання, зауваження

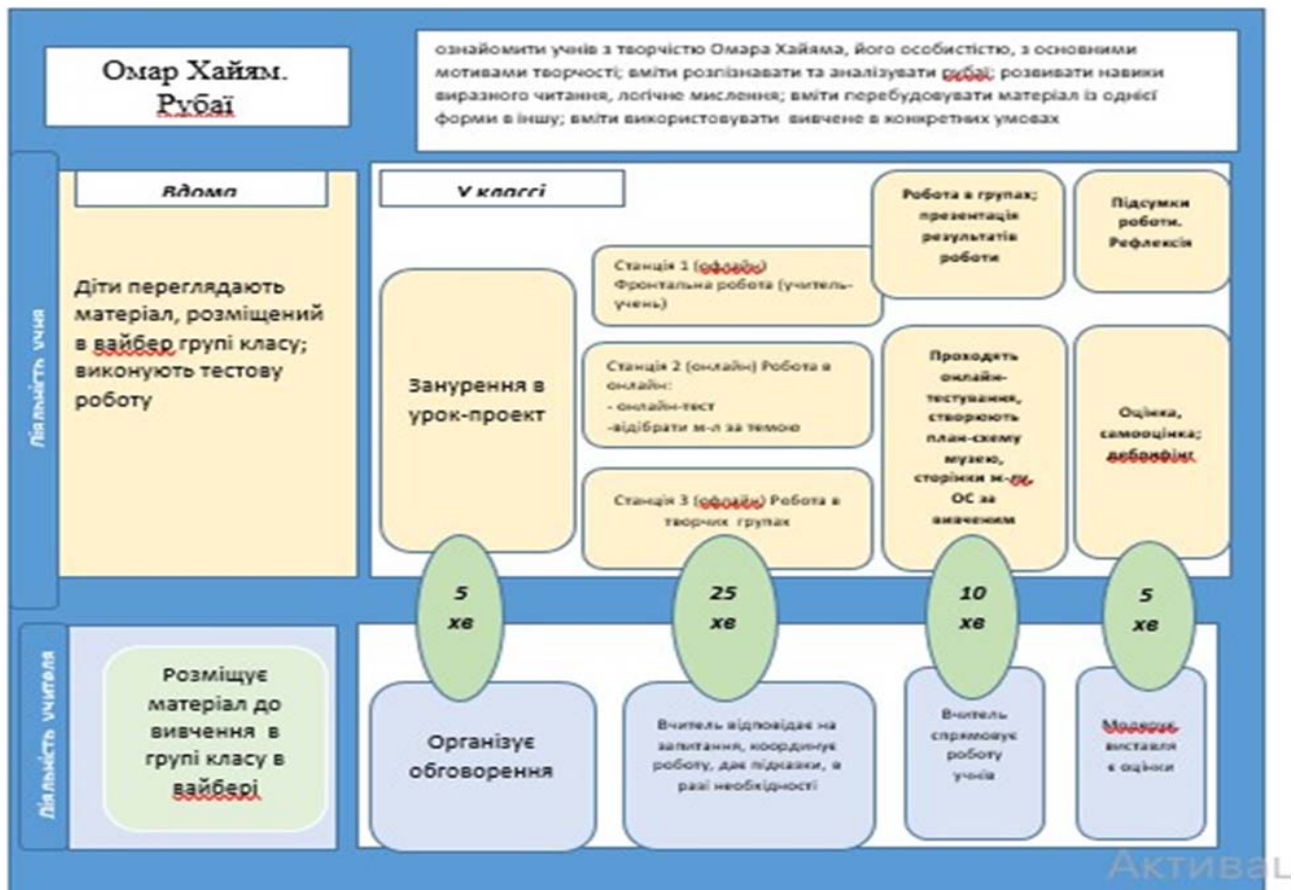


Рис. 2 – Структура уроку «Омар Хайям. Рубаї» (8 клас) за моделлю «перевернутий клас»

Чи є недоліки у цієї моделі навчання? Безперечно, є, як у кожній педагогічній моделі. Це і невпевненість в тому, що всі діти будуть якісно виконувати домашнє завдання (вивчати запропонований учителем матеріал) і тому повноцінно не працюватимуть на уроці;

учень не може поставити запитання вчителю безпосередньо у той момент, коли воно виникає; багато часу забирає підготовка до уроку вчителя; проблема мотивації учня.

Але все ж таки модель «Перевернутий клас» має багато переваг: дає вчителю нові можливості організувати більш результативні, інтерактивні заняття; більше часу з'являється для практичної роботи - учитель «економить» час на поясненні матеріалу, який виноситься поза межі уроку; забезпечується індивідуальний підхід; учень вдома працює в зручному для опанування матеріалу (може переглянути матеріал один, два та більше разів; зупинитися та

через час продовжувати, нотувати запитання, які виникли під час опрацювання матеріалу, до вчителя) темпі, працює з тими джерелами інформації, які йому ближчі та зрозуміліші; більше практики, менше теорії (дома ознайомилися з новою темою, в класі практикуйте, опрацюуйте в парах, групах). Учитель чітко бачить прогалини, слабкі місця і має можливість коригувати план проведення заняття; забезпечується індивідуальний підхід, як того вимагає Нова школа; відсутність психологічного бар'єру у застосуванні нових знань (ознайомившись з матеріалом уроку вдома навіть слабкий учень буде відчувати себе більш впевнено на занятті); вільний доступ до інформації 24 на 7 (матеріал можна слухати, переглядати в будь-якому місці, в будь-який час); виховується «цифрова освіченість».

ВИСНОВКИ

Використання моделі «Перевернутий клас» у викладанні зарубіжної літератури може стати дієвим інструментом, який доцільно інтегрувати в освітній процес для забезпечення якісного надання освітніх послуг в процесі вивчення літератури.

Досвід показує, що при використанні розглянутої моделі значно підвищується пізнавальна діяльність учнів та формуються предметні та метапредметні компетенції.

Навчання за моделлю «Перевернутий клас» є ефективнішим, ніж інші форми, але лише за умови ретельного планування навчальної діяльності та обґрунтованому доборі засобів. Ця модель кардинально змінює роль учня та вчителя на користь більш тісної співпраці та спільного внеску в навчальний процес: учень стає активним учасником навчального процесу, а вчитель координує, направляє, створює умови для здійснення пізнавальної діяльності та супроводжує учня весь час навчання. Перевернута модель покладає велику відповідальність за навчання на самого учня, стимулюючи його до відповідальності, на роботи над вдосконаленням своїх знань. Але учень повинен бути мотивованим до вивчення матеріалу уроку самостійно. Тоді урок «спрацює».

При правильній організації фліпкласів може бути вирішена низка проблем сучасної освіти: формування в учнів комунікативної, пізнавальної, коопераційної, соціальної компетенцій; вміння працювати самостійно та в групі; використовувати різні джерела інформації; отримувати результати, оцінювати свої добутки; виявляти лідерські якості.

«Перевернуте навчання» також може включати в себе інші педагогічні технології, котрі сприяють активізації пізнавальної діяльності учнів (музейні, проєктні, ігрові, веб-квест, ротації станцій), спонукають до розвитку їх дослідницькі уміння та дозволяють працювати в зручний час у зручному темпі.

Наявність матеріалу в Інтернет мережі дає можливість прибрати проблему пропущених уроків, засвоювати матеріал курсу в своєму темпі та в зручний час, повертатися до нього стільки разів, скільки того потребує процес засвоєння. Таким чином, використання освітньої моделі «перевернутий клас» підвищує якість освіти та забезпечує рівні можливості різних категорій учнів.

Література

1. Гузь І. В. Використання технології перевернутого навчання на уроках зарубіжної літератури. [Електронний ресурс]. Режим доступу: <https://naurok.com.ua/metodichna-rozrobka-vikoristannya-tehnologi-perevernutogo-navchannya-na-urokah-zarubizhno-literaturi-79758.html>
2. Євсюкова Л.С. Інноваційні технології навчання: словник-глосарій: [навчальний посібник для студентів, викладачів]. Львів: Вид-во «СПОЛОМ», 2011. 196 с.
3. Курвитс М. Модель «Перевернутый класс». Что переворачиваем? / Марина Курвитс, Юрий Курвитс // Управление. 2014. № 7/8. С. 38–40.
4. Курвитс М. Як створити свій “Kahoot!”. Покрокова інструкція. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://marinakurvits.com/kahoot/>
5. Материалы из Википедии свободной энциклопедии [Электронный ресурс] – Режим доступа: http://ru.wikipedia.org/wiki/Мобильное_обучение

6. Модель навчання «Перевернутий _мета»: змінюємо освітній _метанн. На урок : Режим доступу: <https://naurok.com.ua/post/model-navchannya-perevernutiy-klas-zminyuemo-osvitniy-proces>
7. Перевернутий клас – як шлях інтенсифікації навчання [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://shewhenko.jimdofree.com>
8. Практичні поради щодо організації навчання за моделлю «Перевернутий _мета» [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://naurok.com.ua/post/model-navchannya-perevernutiy-klas-zminyuemo-osvitniy-proces>
9. Приходькіна Н. О. Використання технології «переверненого» навчання у професійній діяльності викладачів вищої школи. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://qoo.by/2Bk> .
10. Ремизова Е.Г. Реализация методики обучения по модели «перевернутый класс» на уроках информатики [Електронний ресурс]– Режим доступа: <http://msk.ito.edu.ru/2014/>

ДОДАТКИ

Додаток 1

Предмет: *зарубіжна література*

Урок у 8 класі «Омар Хайям. Рубаї»

Попередня підготовка вчителя до уроку:

1. Підготовка теоретичного матеріалу за темою/змістом контенту:
 - 1.1 дидактичний матеріал
 - 1.2 відеоролик
 - 1.3 презентаційний матеріал
 - 1.4 індивідуальні аркуші пересування
 - 1.5 Онлайн-тест
2. Вибудовування комунікацій:
 - 2.1. групове обговорення
 - 2.2 рекомендації у чаті

- 2.3. маршрутні аркуші з інструкціями
3. Підтримка:
- 3.1 консультації
- 3.2 рекомендації щодо виконання роботи
- 3.3. спілкування у вайбері
4. Результативність
- 4.1 самостійне оцінювати якості індивідуальної та групової роботи, виконувати практичні та групові роботи, виконувати практичні та творчі завдання, оформлювати продукт діяльності в усному та письмовому мовленні
- 4.2 орієнтуватися у своїй системі знань; вміти перетворювати інформацію з однієї форми в іншу, продуктивно працювати в групах
5. Схема-сценарій уроку «Омар Хайям. Рубаї» (8 клас)
1. Початок уроку (постановка задачі) – 3 хвилини
- Робота на станції 1 (учитель + учень) – 2 хвилини (перехід) + 10 хвилини
- Робота на станції 2 (онлайн) - 2 хвилини (перехід) + 10 хвилини
- Робота на станції 3 (групова робота) – 10 хвилини
- Завершення уроку, рефлексія – 8 хвилини
5. Маршрути руху по станціям:
- Учитель – онлайн – проєкт
- Учитель – онлайн - проєкт
- Учитель – онлайн – проєкт
- Тема: Омар Хайям. Рубаї**

Підготовчий етап: Учитель створює сайт на сервісі Google, на якому розміщує необхідний теоретичний матеріал (коротке навчальне відео «Омар Хайям. Рубаї» (6хв), питання за змістом матеріалу, тестові завдання), робить розсилку учням

Мета: ознайомити учнів з творчістю Омара Хайяма, його особистістю, з основними мотивами творчості; вміти розпізнавати та аналізувати рубаї;

розвивати навички виразного читання, логічне мислення; вміти перебудовувати матеріал із однієї форми в іншу; вміти використовувати вивчене в конкретних умовах

1 етап Дистанційний (онлайн).

1. Домашня підготовка (посилання на сайт для самостійної підготовки, де надані матеріали, підготовлені вчителем за темою уроку:

А) <https://www.youtube.com/watch?v=1TJNTr7kx-U> (Омар Хайям. Рубаї)

Б) виконання тесту за матеріалом на платформі kahoot.it за наданим вчителем кодом

2 етап Аудиторна робота (офлайн)

1. Станція 1 (офлайн) Фронтальна робота (учитель-учень) -10 хв

1.1 Презентувати вивчений матеріал з опорою на створену опорну схему (ОС)

Прийняти участь в запропонованій грі «Що? Де? Коли?»

1.2 Презентувати план-схему відібраного контенту для створення віртуального музею Омара Хайяма; обґрунтувати вибір відібраних експонатів. (ділова гра)

1.3. Виразне читання напам'ять рубаї; окреслити проблеми, які ставить автор в свої поетичних творах.

Прийняти участь в дискусії «Актуальні чи ні для нас, людей ХХІ століття, проблеми, які піднімає поет ХІ століття?»

2. Станція 2 (онлайн) Робота в онлайн – 10хвилин

2.1 Відпрацювати матеріал теми (відео, Інтернет-матеріал на платформі посилання в інструкції), Google Classroom – посилання в інструкції), створити опорну схему по вивченому матеріалу; пройти онлайн тестування.

2.2 Відібрати з наданого контенту (презентація, фото, відео на платформі Google Classroom – посилання в інструкції) матеріал для створення віртуального музею поета; скласти план-схему відібраного матеріалу); пройти онлайн тестування

- 2.3 Відібрати матеріал за темою «Рубаї. Особливості віршування. Теми і ідеї рубаї Омара Хайяма» (створити кластер); пройти онлайн тестування
3. Станція 3 (офлайн) Робота в творчих групах
- 3.1 Створення ювілейної сторінки літературного журналу до дня народження поета «Омар Хайям – вчений, мислитель, поет» (заповнити шаблон сторінки матеріалом, якого не вистачає)
- 3.2 Створення макету віртуального музею поета, підготуватися до його презентації
- 3.3 Проаналізувати рубаї та визначити їх теми. На основі аналізу створити книгу життєвих інструкцій (парад) Омара Хайяма «Як стати щасливою людиною?»

4. Рефлексія.

Презентація кінцевого продукту творчими групами.

Заповнити листи рефлексії.

Оцінювання своєї праці на уроці

Прізвище, ім'я : _____

Продовжить фразу:

На уроці я працювала ...	<i>активно / пасивно</i>
Матеріал уроку мені був...	<i>зрозумілий / незрозумілий корисний/зайвий цікавий/нецікавий</i>
Найбільш складна станція для мене була....	<i>Станція № 1-робота з учителем Станція № 2- робота с комп'ютером Станція № 3 – робота в творчій групі</i>
Більш всього на уроці мені сподобалося ...	<i>Працювати на станціїі</i>

Схема-сценарій уроку «Причини деградації особистості Скруджа. Переродження Скруджа як наслідок осмислення свого життя» (6 клас)

1. Початок уроку

- Створення емоційного фону уроку
- Постановка задачі уроку (3 хвилини)

2. Актуалізація знань учнів

- Перевірка розуміння вивченого дома матеріалу: гра в пінг-понг, гра в асоціації «допоможи вчителю», мозковий штурм «Ланцюги помилок Скруджа» (10 хвилин)

3. Робота в групах Створення експозицій до музею літературного героя (10 хвилин)

1 група «Подорож в Минуле»

2 група «Подорож у сьогодення»

3 група «Подорож у майбутнє»

4. Презентація робіт творчих груп (10 хвилин)

5. Завершення уроку, рефлексія – (8 хвилин)

6. Оцінювання результатів роботи (2 хвилини)

7. Домашнє завдання (2 хвилини)

Тема «Причини деградації особистості Скруджа. Переродження Скруджа як наслідок осмислення свого життя» 6 клас

Мета уроку:

Розкрити причини деградації Скруджа та мотиви його переродження

Формувати навички аналізу тексту

Розвивати образне мислення учнів

Виховувати морально-вольові якості учнів (доброту, щирість, щедрість)

Перебіг уроку

I.

1. Створення емоційного фону уроку

-Яке свято було на передодні? (*слайд 2 Різдво*)

- З якими почуттями, вчинками пов'язане це свято?

Кажуть, на Різдво відбуваються з людиною дивовижні речі. Диво відбувається з головним героєм повісті англійського письменника Чарльза Діккенса (*слайд 3*) Ебенайзером Скруджем. Сьогодні на уроці ми дізнаємося таємницю відродження Скруджа. А для цього будемо продовжувати створювати віртуальний музей літературного героя. Наша експозиція допоможе нам (продовжіть речення)

2. Отже, тема нашого уроку

«Причини деградації особистості Скруджа. Переродження Скруджа як наслідок осмислення свого життя» (*слайд 4*)

Епіграфом до нашого уроку я взяла слова Чарльза Діккенса *«Май душу, май серце і будеш людиною на всі часи»*. (*слайд 5*)

2. В назві теми, яке слово визвало у вас певні труднощі в тлумаченні? (деградація). Звернемося до словничка нашого уроку.



3. Актуалізація знань учнів

Вдома ви працювали над текстом повісті, переглянули відео фільм «Різдвяна пісня в прозу», відбирали матеріал для створення музею літературного героя – Ебenezера Скруджа. Сьогодні на уроці ми завершимо цю роботу. Але спочатку я хотіла би узнати наскільки добре ви володієте матеріалом, для того щоби працювати в музеї Скруджа.

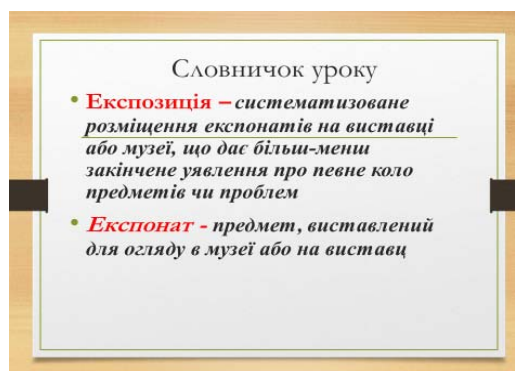
(гра в пінг-понг)

Ч.Діккенс-це(англійський) письменник

- Компанія Скруджа називалася
- До Скруджа з'явилося скільки Духів Різдва Першого Духа Різдва звали-.....
- Другого Духа Різдва звали.....
- Скрудж у подорожі з третім духом побачив власну смерть. Вона викликала у нього.....
- З одяжі другого Духа Різдва вийшло двійко дітей, яких звали.....
- „Тільки заради великого Свята хтось може пити за здоров'я такого скупого, злого, безжального чоловіка”. Так сказала про Скруджа.....
- Скрудж послав своєму писарю Бобу Кретчиту.....

II.

1. Отже, продовжуємо роботу над складанням експозиції музею Скруджа. Згадайте, що таке експозиція та експонат. (Слайд 7)



2. Допоможіть учителю створити перший експонат.(гра в асоціації)

Перед вами різні картинки (слайд 8,9) З чим вони у вас асоціюються?



(Скрудж)

Знайдіть у тексті підтвердження вашим словам (робота з підручником).

Спека чи холоднеча надворі – Скруджа це не переймало. Жодне тепло не могло його обігріти і жоден мороз його не пробрав. Найлютіший вітер не міг бути злішим від Скруджа, найзапекліша заметіль не могла бути настільки жорстокою, а проливний дощ – таким нещадним. Негода нічим не могла йому дошкулити. Злива, град, сніг мали тільки одну перевагу над Скруджем – вони нерідко сходили на землю зі щедрістю, а Скруджеві щедрість була невідома. Ніхто ніколи не зупиняв його на вулиці радісним вигуком: "Любий Скрудже! Як поживаєте? Коли завітаєте до нас?" Жоден жебрак не намілювався простягнути до нього руку за милостинею, жодна дитина не зважувалася запитати в нього, котра година, і жодного разу в житті ні єдина жива душа не попросила його вказати дорогу. Здавалося, навіть собаки, поводити сліпців, розуміли, що він за людина, і завваживши його, спішно тягнули господаря в перше ліпше підворіття, що траплялося на шляху, а тоді довго вилили хвостом, ніби кажучи: "Краще вже не мати очей, аніж бути лихим на око".

І ви гадаєте, Скрудж цим переймався? Аніскілочки. Він ішов по житті, цураючись усіх; і ті, хто його добре знав, вважали, що йому навіть якось солодко відлякувати найменший прояв симпатії до себе.

(слайді 10,11)

3. Коли я перечитувала повість, мені на думку спало, що я вже читала про двійників Скруджа раніше. Пригадайте, в яких творах зустрічаються люди з крижаним серцем? (Слайд 12, 13 «Снігова королева», «Хлопчик – зірка»). Що їм допомогло стати знову добрими, світлими людьми? (любов Герди, гарні вчинки).



4. Хто прийшов до Скруджа першим? Та про які ланцюги він каже? (Слайд 14)



5. Давайте з вами виявимо вчинки, риси характеру Скруджа, його ланцюги, які можуть привести героя до жахливого кінця (*вправа «Ланцюги помилок Скруджа»*). Слайд 15

III.

1. Робота в групах. Зараз ви будете створювати експонати до музею Скруджа «Подорож в Минувле», «Подорож у сьогодення», «Подорож у майбутнє»

Нагадую правила роботи в групах : оберіть спікера, який буде керувати роботою; секретаря, який буде записувати ваші думки. Команда працює дружно, спокійно. Ніхто не перебиває один одного. Поважайте думку свого товариша.

У кожного з вас є матеріал для створення експозиції. Це карта-візитка; картинки, з яких ви повинні вибрати ті, які стосуються подорожі Скруджа та розташувати їх послідовно; лист аркуша, де ви розміщуєте свою роботу. Через 10 хв. ви презентуєте результати своєї роботи.

2. Презентація роботи груп (слайди 16-26)

1 група

Подорож з Духом Минувлого Різдва

Дитинство Скруджа: самотнє Різдво	Отроцтво Скруджа: сестра забирає його додому	Юність Скруджа: Різдво у Фізіюта	Зрілість Скруджа: відмова від коханої дівчини
Почував:	Почував:	Почував:	Почував:
Пошкодував:	Пошкодував:	Пошкодував:	Пошкодував:
Вдачував:	Вдачував:	Вдачував:	Вдачував:

2 група



Висновок: (слайд 27,28)

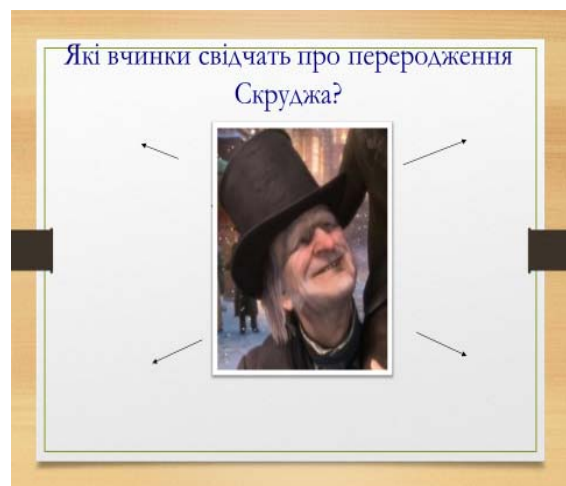


Скрудж проходить шлях переродження. Відбувається еволюція Скруджа. Що таке еволюція (слайд 29)



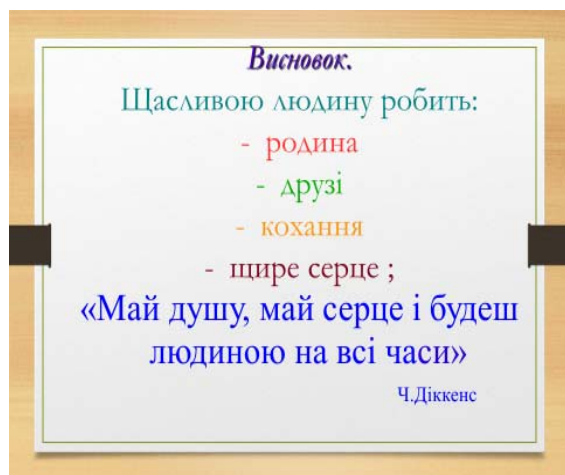
3. Як ви гадаєте, чи вдалося Скруджу виконати свою обіцянку?
(перегляд фрагменту фільму)

4. Людина сама створює дива. Які вчинки Скруджа показують, що він став іншою людиною? (слайд30,31)



5. Проблемне питання:

Чи стає Скрудж щасливою людиною? Що робить людину щасливою?
(слайд 32)



6. Робота з епіграфом уроку.

IV. Рефлексія

1. Чи вдалося нам прослідкувати шлях Скруджа від деградації до еволюції? Чи довели ми, що Скрудж переродився?

Діккенс дійшов до геніального висновку - “Не гроші роблять людину щасливою, а людяність”

2. Оцінювання результатів роботи з використанням форм Google (вчитель отримує таблицю з підсумкової рефлексії)

У. Домашнє завдання

Написати міні-твір «Чи не живе у мене Скрудж?»

Прізвище, ім'я : _____

Продовжить фразу:

На уроці я працювала ...	<i>активно / пасивно</i>
Матеріал уроку мені був...	<i>зрозумілий / незрозумілий корисний/зайвий цікавий/нецікавий</i>
Найбільш складним для мене було....	
Більш всього на уроці мені сподобалося ...	

СУЧАСНІ АСПЕКТИ МОНІТОРИНГУ В ЗАКЛАДАХ ОСВІТИ

*Ручкіна М.М.,
к.пед.н., доцент, доцент кафедри
освітнього менеджменту та публічного управління
Університету Ушинського
Сердюк І.В.,
магістрантка ОПП «Управління закладом освіти»
Університету Ушинського*

Постановка проблеми і актуальність. Проблема здійснення моніторингу в освіті на сьогодні є надзвичайно актуальною, оскільки саме моніторингові дослідження дають можливість цілісно відстежити реальний стан освіти. Але важливим є не просто моніторинг освіти, а дослідження та прогнозування його поступового динамічного розвитку. На сьогодні питання моніторингу актуальне у закладах освіти різних рівнів, оскільки його результати дають можливість керівнику побачити сучасний стан закладу освіти, а також спрогнозувати власну діяльність на покращення результатів.